

Pavol Emanuel Dobšínský

16. marec 1828, Slavošovce – † 22. október 1885, Drienčany

Tento rok si pripomíname 185. výročie jeho narodenia tohto významného slovenského evanjelického kňaza, folkloristu a zberateľa ľudovej slovesnosti, ktorý sa radil do obdobia romantizmu a bol jedným zo spisovateľov štúrovskej generácie. Narodil sa v rodine evanjelického farára. Vzdelanie získal na gymnázium v Rožňave a Miškovci. Od roku 1840 študoval na evanjelickom lýceu v Levoči. V roku 1850 úspešne doštudoval a zložil farársku skúšku. V rokoch 1848 – 1849 sa pridal k revolučnej armáde a neskôr sa stal vojakom cisárskeho vojska. V roku 1850 – 1852 pôsobil v Levoči ako asistent u evanjelického farára a etnografa. Vďaka svojmu zamestnávateľovi sa začal venovať zbieraniu a vydávaniu slovenskej ľudovej slovesnosti. Od roku 1852 pracoval ako pomocný redaktor v časopise Slovenské pohľady, neskôr pôsobil ako kaplán, v rokoch 1858 – 1861 ako profesor slovenského jazyka a literatúry v Banskej Štiavnici, a napokon sa usadil v Drienčanoch, kde od roku 1861 pôsobil ako farár. Oženil sa celkom dvakrát – prvý raz si vzal Paulínu Schmidtovú. Jeho druhou družkou sa stala Adela Medvecká-Čajaková, vdova po Jankovi Čajakovi a sestra Terézie Vansovej. Začiatky jeho literárnej tvorby sa datujú ešte od čias jeho štúdia na evanjelickom lýceu. Už v tej dobe písal básne v intenciách štúrovskej poézie. Boli to najmä ponášky na ľudovú pieseň, vlastenecké a alegorické básne. Sústavne tiež prekladal zo svetovej poézie. V rôznych časopisoch mu postupne vyšli preklady Byrona, Lamartina, Mickiewicza. Vydával rukopisný časopis Holubica, vydával časopis Sokol, recenzoval almanachy Concordia a Lipa. Ako editor sa zaslúžil o vydanie literárnych prác Jána Čajaka, Jána Bottu či Ľudovíta Kubániho. Ťažisko jeho činnosti je vo folkloristike. Už ako študent sa zaoberal problematikou ľudovej slovesnosti. Časopisecky publikoval folkloristické štúdie a zhrnul ich do knihy Úvahy o slovenských povestiach (1872). Ťažisko jeho činnosti je vo folkloristike. Už ako študent sa zaoberal problematikou ľudovej slovesnosti. Časopisecky publikoval folkloristické štúdie a zhrnul ich do knihy Úvahy o slovenských povestiach (1872). Sústavne zbieral a zapisoval piesne, príslovia, porekadlá, hádanky, hry, obyčaje a povery. Pred publikovaním ich zbavil pôvodnej erotickosti a šťavnateho humoru, vďaka čomu sa ľudové diela (pôvodne určené dospelým) stali obľúbenými a vhodnými medzi detskými čitateľmi. Spolu s A. H. Škultétyom zostavili a v roku 1858 – 1861 vydali súbor 64 rozprávok v šiestich zošitoch pod názvom Slovenské povesti. Krátko pred smrťou vydal 90 rozprávok v ôsmich zošitoch pod názvom Prostonárodné slovenské povesti (1880 – 1883). Tieto zbierky sú základným a dodnes reprezentatívnym dielom slovenskej folkloristiky.